

Hutbe, 17.03.2017

Hepimiz Âdem'deniz, Âdem ise topraktandır!

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا يَسْخَرُ قَوْمٌ مِنْ قَوْمٍ عَسَىٰ أَنْ يَكُونُوا خَيْرًا مِنْهُمْ
وَلَا نِسَاءٌ مِنْ نِسَاءٍ عَسَىٰ أَنْ يَكُنَّ خَيْرًا مِنْهُنَّ وَلَا تَلْمِزُوا أَنْفُسَكُمْ وَلَا
تَنَابَرُوا بِاللِّقَابِ بئْسَ الْإِسْمُ الْفُسُوقِ بَعْدَ الْإِيمَانِ وَمَنْ لَمْ يَتُبْ
فَأُولَٰئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ

أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: يَا أَيُّهَا النَّاسُ أَلَا إِنَّ رَبَّكُمْ وَاحِدٌ وَإِنَّ أَبَاكُمْ وَاحِدٌ
أَنْتُمْ بَنُو آدَمَ وَآدَمٌ مِنْ تَرَابٍ أَلَا لَا فَضْلَ لِعَرَبِيٍّ عَلَىٰ أَعْجَمِيٍّ وَلَا
لِعَجَمِيٍّ عَلَىٰ عَرَبِيٍّ وَلَا لِأَحْمَرَ عَلَىٰ أَسْوَدَ وَلَا أَسْوَدَ عَلَىٰ أَحْمَرَ إِلَّا
بِالتَّقْوَى

Muhterem Müminler!

Bugünkü hutbemizde, dinimizin ırka, dile, renge ve benzeri özelliklere dayalı ayrımcılığı şiddetle reddettiğini konu edineceğiz.

Hucurât suresinin 13. ayetinde de belirtildiği gibi, bütün insanlık bir erkek ve bir diğiden var edilmiş ve ama farklı farklı topluluklara ayrılmıştır. “Ey insanlar!” diye başlayan bu evrensel hitabın dikkat çektiği hususların başında gelen diğer önemli bir husus, farklı ırklara ve topluluklara ayrılmış olan insanlar arasında ancak takvanın diğer bir insana karşı bir üstünlük vasfı teşkil edeceğidir. Dolayısıyla bazı kişi veya grupların ırk, dil, renk gibi kişinin kendi tercihi ile sahip olmadığı bazı özelliklere dayanarak gerçekleştirdikleri dışlayıcılık bu ayetin açık bir şekilde reddettiği bir tutumdur.

Aziz Kardeşlerim!

Dünyadaki asıl rütbesi kulluk olan insan, bu uğurda kat ettiği başarı ile derece kazanır, üstünlük elde eder. Kendisine sunulmuş iyi ve kötü yollardan ilkinde talip olarak yüksek mertebelere ulaşmayı ümit eder. Allah Teâlâ'nın emirlerine tabi olarak, yasakladıklarından ise kaçınarak takvayı hedefler ve kullukta terfi almayı arzu eder. Yoksa belli bir dil havzasına veya muayyen bir topluluğa ait olmak gibi bazı hususiyetlere istinaden kendisini yüksek, aynı özellikleri paylaşmayanları ise daha aşağı görerek üstünlük iddiasında bulunamaz.

Hutbemizin başında aktardığımız âyet-i kerîmede şöyle buyurulmaktadır: “Ey iman edenler, bir topluluk bir diğerini alaya almasın. Belki onlar kendilerinden daha iyidirler.”¹

Değerli Kardeşlerim!

Mümin ve müttaki olan Müslüman kişinin gönlü yaratılmışların her birine yaradanın hürmetine merhametle, sevgiyle açılır. Onları görünüşleri veya ait oldukları topluma göre yargılamaz, yadırgamaz. Çünkü Müslüman, Rabbimiz'in suretlere değil, siretlere nazar ettiğini bilir. Bu yüzden Müslüman'ın çabası başta ahlakını ve takvasını yüceltmeye ve başkalarının gönlünü tamir etmeye yöneliktir.

Burada 1400 seneyi aşkın bir zaman önce Hz. Peygamber'in Veda Hutbesi'nde konumuzla ilgili irat buyurduğu şu sözleri hatırlayalım: “Ey İnsanlar, sözümü iyi dinleyin. Rabbiniz birdir. Babanız da birdir. Hepiniz Âdem'in çocuklarıdır; Âdem ise topraktandır. Arabın Arap olmayana, Arap olmayanın da Arap üzerine üstünlüğü olmadığı gibi; kırmızı tenlinin siyah üzerine, siyahın da kırmızı tenli üzerinde bir üstünlüğü yoktur. Üstünlük ancak takvadadır.”²

Aziz Müminler!

Yaşadığımız çağda dile, dine, renge ve ırka dayalı ayrımcılık hâlâ küresel dünyanın en büyük insani sorunlarından biri durumundadır. İslam coğrafyasında din ve mezheplerin çatışması, Batı'da ise yine ırkçılığa dayanan ayrımcılıklar maalesef can, mal ve güven kaybına sebep olmaya devam ediyor. Böyle bir durumda biz Müslümanlara büyük vazifeler düşmektedir. Temel düsturumuz şu olmalıdır: Her türlü ırkçı söylemden uzak durmak, ırkçı söyleme karşı çıkmak ve kendi nefsimizi buna alıştırmak.

Zira, maddi ve manevi tahribatın en üst seviyesinin yaşandığı şu dünyada ümmet olarak başta kendi nefsimiz olmak üzere harabeye dönmüş gönülleri tamir etmeliyiz ve yeryüzündeki çıkarıcılığının ve ayrımcılığın neden olduğu savaşların yerine paylaşma, birliktelik ve hayırda yarışma ilkelerini yaşantımıza yerleştirmeliyiz.

¹ Hucurât suresi, 49: 11

² Şuabu'l-İman, 7/162, H. No: 4774